

OPINIÓ CIUTADANA SOBRE EL TURISME (XVIII)

ASSIGNATURES PENDENTS

Des de La Fundació Gadeso sempre hem defensat que l'Opinió de la ciutadania és tan vàlida i necessària com la dels experts en qualsevol temàtica; i el turisme no és una excepció. De fet Q.G. té com a objectiu avaluar permanentment l'opinió dels ciutadans en referència a les múltiples realitats que configuren el seu viure i convida. Per això fa anys que durant la temporada alta elaborem diversos anàlisis referits al nostre sector turístic, amb la pretensió de conèixer l'opinió, valoracions i propostes, no només del sector empresarial turístic (Q.G. 340), també dels ciutadans en el present número, i en un futur pròxim també dels nostres clients, els turistes i els visitants.

La majoria de ciutadans consideren que la present temporada alta serà molt semblant a la de l'any anterior (94,7%), que, com se sap, va ser una bona temporada. El 2,7% opinen que serà millor.

És rellevant que un 5% dels ciutadans pensen que s'incrementaran els beneficis empresarials, la qual cosa, en principi, és un fet positiu. Però, a la vegada, només l'1% creu que millorarà la rendibilitat social (salari, condicions laborals, benestar...). Aquesta possible dualitat s'analitza, en profunditat, a les següents pàgines. Els indicadors d'empleabilitat són positius en la creació d'ocupació (6%); però no els salaris, malgrat l'avantatge conveni col·lectiu vigent; ni tampoc la temporalitat; ni la qualitat.

Un 3% pensa que augmentarà el nombre de turistes, respecte de l'any passat. Una dada que pot tenir una interpretació positiva i/o negativa, tenint en compte que l'any passat vàrem tenir unes xifres rècord de turistes o visitants.

A les següents pàgines es pot comprovar la preocupació dels ciutadans en l'excessiva ocupació del territori i les infraestructures, la qual cosa, lligada a una percepció significativa d'una excessiva estacionalitat, ens porta a una "concentració intensiva" de visitants durant els mesos de juliol i agost, el que implica una visió ciutadana de certa massificació i de sobreexplotació dels recursos naturals, energètic, aigua...etc.

EXPECTATIVES PONDERADES TEMPORADA ALTA 2018

TAULA 1 COMPARACIÓ AMB 2017

	Índex	Més	Igual	Menys
Creixerà nombre turistes	2%	3%	96%	1%
Índex sintètic ponderat: +2,7				
S'incrementaran els beneficis empresarials	5%	7%	91%	2%
Augmentarà la "rendibilitat social" (salari, condicions laborals, benestar)	1%	2%	97%	1%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

PUNTS FORT SI PUNTS DÈBILS

És rellevant, o ho hauria de ser, posar en valor els punts forts i dèbils segons l'opinió dels ciutadans. Tal com es pot veure en les taules adjuntes, no és cert la "llegenda urbana" segons la qual la ciutadania posa de manifest una certa "turisme-fòbia". Una cosa és que consideri que hi hagi punts dèbils i una altra que no reconegui al mateix temps que hi hagi punts forts destacables que cal intentar mantenir i millorar.

PUNTS FORTS

FORTALESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA 2

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Ha estat la base del nostre benestar	58%	60%	47%	62%	63%
Genera llocs de feina	44%	44%	41%	46%	45%
Ens ha obert a altres modes de viure	30%	29%	23%	37%	31%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

Des de fa temps, es considera que el turisme ha estat la base del nostre benestar, així com es reconeix que l'activitat turística genera llocs de feina, en tant que principal activitat econòmica de Balears, si bé d'una manera no tan contundent com fa anys.

Les percepcions, com és lògic, segueixen condicionades per la situació socioeconòmica actual, que malgrat que la crisi profunda pareix estar superada, no es perceben millores potencials en la seva "rendibilitat social". Els ciutadans, encara que no de manera majoritària (44%) creuen que l'activitat turística continua creant llocs de feina. La qual cosa no significa que aquests siguin estables i de qualitat.

Aquestes perspectives estan molt afectades pel model seguit dins el sector turístic, encara basat en bona part en una mà d'obra intensiva i de baixa qualificació. Sens dubte hi ha iniciatives públiques i privades orientades a millorar l'actual model turístic i la seva competitivitat fonamentada no tant en els preus com amb els seus valors afegits.

No es pot obviar el fet que, per la població de les nostres illes, l'arribada de turistes no comporta una interacció cultural amb ells, així només el 30% creu que el turisme ens ha aportat una visió més oberta a altres maneres de fer i pensar, molt allunyades, en alguns casos de la mentalitat illenca.

PUNTS DÈBILS

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA 3

	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació territori, infraestructures...	80%	82%	80%	79%	79%
Excessiva estacionalitat	84%	83%	86%	84%	83%
Excessiva dependència de l'activitat turística	68%	70%	68%	66%	68%
Treball de baixa qualitat, salaris, contractes...	72%	73%	72%	73%	71%

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

L'estacionalitat de l'activitat turística (84%) continua sent la principal debilitat detectada per la ciutadania. Però té a prop, ocupant el segon lloc (80%) l'excessiva ocupació del territori, infraestructures...

Per contra, es manté inalterada la percepció ciutadana d'una excessiva dependència de l'activitat turística a la nostra comunitat en relació a l'any 2017 (68%). En canvi creix la preocupació per la baixa qualitat del treball. Encara

que no sigui fàcil, es veu necessari implantar noves activitats productives que suposin major valor afegit.

En definitiva, la ciutadania percep cada cop amb més força la necessitat d'una reconversió (que inclogui certes limitacions) del nostre model turístic per poder assolir una competitivitat essencial en el sector però que no sigui incompatible amb la capacitat d'un territori tan limitat i delicat com el nostre.

RENDIBILITATS SOCIOECONÒMIQUES

Avui en dia, quan l'activitat d'un sector afecta, d'una manera o altra, a la resta, és evident, i més a una comunitat com la nostra, a la qual la dependència del turisme és gairebé absoluta, que la pèrdua de competitivitat del principal sector de la nostra economia no pot tenir efectes positius en el conjunt de l'economia de les illes i el benestar de la població. Cal, per tant, posar l'èmfasi en la recerca de l'excel·lència en el sector turístic, innovant en producte i qualitat, a més de diversificar l'oferta més enllà del sol i platja, que permeti desestacionalitzar el sector. Però no tot queda aquí, cal també cuidar la "gallina dels ous d'or", és a dir, gestionar amb eficàcia els recursos naturals i el territori. Sens dubte, l'augment de la competitivitat del nostre sector turístic s'hauria de fonamentar en la millora de les condicions laborals dels treballadors, tant a escala salarial com d'estabilitat del lloc de feina.

A la taula 4, es consideren els ítems que anomenem de "valor afegit", per ser els bàsics per un canvi qualitatiu del nostre model turístic. La majoria, entorn del 90%, opina que l'atenció a aquests ítems és regular.

Els ciutadans, en el seu conjunt no tenen una visió massa entusiasta, especialment, davant la desestacionalització

Sens dubte, s'ha allargat la temporada, però encara, l'estacionalitat continua sent una assignatura pendent. Aquest allargament no suposa un canvi en el model, encara que es reconegui que s'han fet esforços per a innovar i diversificar l'oferta. També es considera un greu problema la insuficient gestió dels recursos naturals i el medi ambient.

ÍTEMS DE VALOR AFEGIT

TAULA 4

	Desestacionalització	Innovació	Diversificació Productes	Gestió Natura i Medi ambient
Bé	4%	3%	8%	3%
Regular	86%	96%	90%	95%
Dolent	10%	1%	2%	2%
Índex	-6	+2	+6	+1

Índex sintètic: +3

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

Tal com es reflecteix a la taula 5, els indicadors "d'empleabilitat" són, encara, i malgrat certes millores, assignatures pendents. Un 8% reconeix que la creació de nous llocs de feina és un fet constatable. Però aquest índex, tot i ser positiu, es veu relativitzat quan s'inclouen altres indicadors.

Els salaris continuen sent un problema, encara que tinguin una adequada consideració al conveni vigent. La temporalitat i precarietat, així com uns llocs de feina de molt baixa qualificació, condicionen, absolutament, un nou model turístic que no fonamenti la competitivitat en els costos laborals.

Sens dubte els empresaris han realitzat rellevants inversions en la millora dels seus establiments bàsicament hotelers. Però, si es percep positivament la creació d'ocupació i una millora salarial (vegeu Conveni Col·lectiu d'Hostaleria).

Queda pendent un replantejament seriós i coherent de les condicions de treball contractuals (temporalitat/precarietat, a temps parcial). Només una reconsideració de les càrregues de treball pot conduir a la creació i consolidació d'una ocupació estable i de qualitat. Tot això és un dels fonaments perquè la nostra activitat turística sigui sostinguda i sostenible a mitjà termini.

ÍTEMS D'EMPLEABILITAT

TAULA 5

	Creació d'ocupació	Salaris	Temporalitat	Qualitat
Bé	8%	2%	2%	2%
Regular	90%	95%	94%	94%
Dolent	2%	3%	4%	4%
Índex	+6	-1	-2	-2

Índex sintètic: +1

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

LLOGUERS I CREUERS

Hem considerat de gran interès que els ciutadans de les illes expressin la seva opinió davant dos temes de rabiosa actualitat i que formen part del debat, tant polític com social actuals. Ens referim a l'arribada de creuers i al lloguer vacacional els quals estan generant força polèmica entre la ciutadania.

TAULA 6

LA VALORACIÓ CIUTADANA DEL LLOGUER TURÍSTIC

		Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera	
Índex sintètic: -10	Bé	5%	5%	6%	5%	4%
	Regular*	80%	79%	80%	80%	81%
	Dolent	15%	16%	14%	15%	15%
	Índex	-11	-8	-10	-11	

*S'inclouen els que manifesten no tenir una opinió definida

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

La regulació de l'anomenat "lloguer turístic", encara que necessària, ha obert una forta polèmica ciutadana.

Les opinions són diverses, en un sentit o un altre, segons l'àmbit territorial d'actuació, així com la naturalesa de les persones que han posat els seus pisos a disposició del mercat turístic. No és el mateix la Part Forana que els nuclis urbans intensius, siguin de naturalesa explícitament turística o de naturalesa residencial.

Així, a la taula 6 observem una opinió relativament negativa, tot i que un 80% ho veu regular o bé no té una opinió formada sobre el tema.

En referència als "creuers turístics", l'opinió més estesa, tot i que no majoritària, és positiva.

Els motius són evidents. És un producte nou, amb una "suposada" gran capacitat adquisitiva que pot beneficiar al nostre sector comercial. Així i tot s'han alçat moltes veus en contra d'aquest producte pel gran impacte que suposa l'arribada de 6000 persones de cop, sense oblidar la contaminació que aquests vaixells generen.

És exigible, com a mínim, una regulació dels fluxos de vaixells que visiten els nostres ports.

TAULA 7

LA VALORACIÓ CIUTADANA DELS CREUERS TURÍSTICS

		Mallorca	Menorca	Eivissa	
Índex sintètic: +12	Bé	45%	43%	45%	46%
	Regular	22%	19%	25%	23%
	Dolent	33%	38%	30%	31%
	Índex	+5	+15	+15	

Font: Baròmetres Gadeso. Maig 2018

El teu ca té
la necessitat

Tu tens
el deure

Sigues
Responsable

Respecta façanes i mobiliari urbà, utilitza els pipicans i recull les caques del teu ca

Fundació GADESO: C/Ter nº14 1er. B Palma de Mallorca - 07009
TEL. +34 971 479474 . PÀGINA WEB: www.gadeso.org
E-MAIL: info@gadeso.org Dipòsit legal: PM-436-2011

